

Zaživelo novoodprto razstavišče neuvrščenih

Umetnost Afrike in kultura Nepala

(mlv) V stavbi poleg Muzeja Goričane je bilo odprto novo razstavišče za občasne razstave. Kot prva je bila odprta afriška zbirka Antona Petkovška pod nazivom UMETNOST AFRIKE. Na svojih potovanjih je zbral okoli 400 različnih predmetov 30 ljudstev oziroma etničnih skupin iz 12 držav zahodne in centralne Afrike. Med njimi so tudi predmeti iz starejših kultur ljudstva Kisi, ki živi v Sierra Leone, Gvineji, Liberiji. Njihova umetnost je doživela največji razcvet v 16. stoletju in se je nadaljevala vse do pred nekaj leti. Beninsko umetnost zastopajo na razstavi verne kopije starejših bronastih skulptur, ki so bile izključno dvorska umetnost. Njihova dela so bila povezana z življenjem in smrtjo kraljev, z obredi in kultu, s kraljevimi predniki. Na razstavi občudujemo tudi bronaste predmete, kamnito in leseno plastiko ljudstva Ašanti iz današnje Gane. Z bogatim nakitom in lepo oblikovanimi uporabnimi predmeti so zastopani Zgornja Volta, Kamerun in Čad.

Umetnost ljudstev Baule, Dan, Inrubov in Guro s Slonokoščene obale, Liberije Gvineje, Nigerije, Konga in Zaira so na razstavi s svojim realističnim in kubističnim stilom predstavljeni kipci in se najbolj približujejo estetskemu pojmovanju evropskega okusa.

Večino predmetov na tej razstavi predstavljajo maske in kipi iz lesa. Afriška umetnost je kolektivna in njeni ustvarjalci so v veliki meri poljedelci afriških savan. To je umetnost, ki je v celoti uporabna, ki je tesno povezana z vsakodnevnim življenjem Afričana, predvsem pa z njegovim verovanjem. Njene osnovne teme so rodovitnost, smrt in ponovno rojstvo. Ob tem imajo posebno vlogo maske, ki nastopajo v raznih kultih, šegah in obredih. Vedno so povezane z glasbo in plesom. Afričani si jih nadenejo, ko si hočejo s plesom zagotoviti dobro žetev ob setvi, dež za razsušena polja, dober lov in ribolov, srečo in zdravje v družini, ob svečanostih, ko sprejemajo dekleta in fante v družbo odraslih ali pa pripadnike tajnih družb, ki so imele pomembno vlogo v tradicionalnem afriškem življenju. Za najboljše umetnike Afrike se štejejo domerodci, ki živijo v savanskih področjih Slonokoščene obale, Maliju in Zgornji Volti. Toda Afrika spreminja svoj način življenja in danes lahko najdemo te maske in obredne kipe v svoji funkciji le še v odročnih krajih. Le tam je še živa stara čista afriška umetnost, ki ima danes dostojno mesto v samem vrhu svetovne umetnosti.

Razstava KULTURA NEPALA predstavlja predmete, ki so jih prinesli slovenski člani himalajskih odprav v letih 1973 in 1974 in nam predstavljajo čisto drug svet, način življenja in njihovo bogato kulturno dejavnost, ki so jo ohranili v Nepalju skozi sto-

letja do danes. To so v glavnem kovinski izdelki, posode, tudi obredne, tako značilne molilne mlinčke, glasbila, oblačila, plesne maske in drugo. Nekateri podarjeni predmeti članov naših odprav predstavljajo vsekakor novo pridobitev Slovenskega etnografskega muzeja, ki nam je posređoval tudi to izredno zanimivo razstavo.

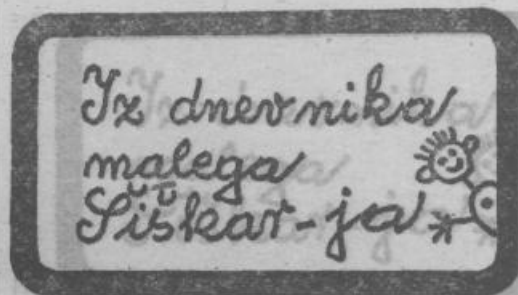
AVSTRALSKO SODOBNO LONČARSTVO VO

Te dni imamo v Goričanah tudi prvo razstavo avstralskega lončarstva v Evropi, ki jo je priredila Zbornica za umetno obrt pri avstralski vladi in ministrstvo za zunanje zadeve. Razstava zajema obdobje štirih desetletij in predstavlja splošen pregled lončarske dejavnosti petega kontinenta. Ta se razlikuje v stilu in tehniki, kakor tudi po temah, upoštevajoč mednarodni razvoj lončarstva v svetu, posebej v Ameriki, Angliji in na Japonskem.

Tradicija lončarstva v Avstraliji sega stoletja nazaj, prvi znani izučeni lončar pa je bil Samuel Skinner, ki je prišel v Sydney leta 1801.

Otvoritvi v Goričanah je med številnimi ljubitelji in stalnimi obiskovalci muzeja v Goričanah prisostvoval tudi dr. Marjan Brečelj.

Nedelja

Danes smo šli na izlet k stari mami. Navadno sicer hodimo k njej ob sobotah, toda včeraj smo imeli drugačne hece. Ata je namreč izvedel, da so na črpalkah prejeli kurilno olje.

Kurilno olje imamo tudi pri nas zelo radi, to pa zato, ker imamo peči, ki trzajo samo na to tekočino. Če vam povem, da so naše zaloge že zdavnaj pošle in smo se zadnje dni greli bolj po spominu, boste razumeli, da včeraj res ni nihče niti pomislil na kakšen izlet k stari mami.

In smo šli. Ata, mama in jaz. Najprej sem hotel seveda ostati doma, toda me je ata ozmerjal z egoistom, češ da sem navsezadnje tudi jaz vreden 20 litrov in naj grem kar lepo zraven.

Najprej smo hoteli vzeti vsak eno ročko za 20 litrov, toda dve smo posodili sosedovim in nam jih niso vrnil, čeprav sta nam drag spomin. Tako smo vzeli eno petdesetlitrsko posodo in se postavili v vrsto.

Seveda pri tem nismo bili edini, saj se je zdelo, kot da je zelo veliko šišenskih družin lepo soboto izkoristilo za izlet na črpalko. Kar lušno je bilo, at in mama sta se kregala, jaz sem se pa igral. Ko smo bili na vrsti, sem se moral nehati igrati in me je ata vzel v naročje. Tako smo postali skupina treh in smo lahko prejeli trikrat po dvajset litrov olja. Ata je preklinjal, ker nismo imeli dovolj posod, saj smo morali zaradi težav z embalažo teto Meri pustiti doma. Je sicer res, da že težko hodi in nasploh ne hodi dosti ven, toda dvajset litrov je pa tudi nekaj.

Nato smo se odpeljali domov. Jaz sem hotel na igrišče, pa me je ata zaklenil v avto. Odneseš je olje v klet, ga preli in potem smo šli na drugo črpalko. Tudi tam je bila vrsta, sestavljena iz množice naših somišljenikov, ki jim olje pomeni več kot pa kakšen bedast izlet v naravo in tudi tu smo dobili 60 litrov olja.

Zvečer, ko smo obredli vse črpalke v našem rajonu, je ata smrdeč po nafti kot kakšen šejk. To ugotovitev sem mi tudi posređoval, vendar ni naletela na prav prijazen sprejem.

Poletja se že zelo veselim. Takrat je toplo in nam ni treba hoditi na črpalke, ampak se lepo igramo z žogo...

Šečko

Predsednik skupščine mesta Ljubljane dr. Marjan Rožič odpira razstavo Umetnost Afrike. Ob njem ravnatelj Slovenskega etnografskega muzeja dr. Boris Kuhar.

